

Breeschoten

Onze omgeving heeft fraaie natuurgebieden waarvan er verschillende bij Landgoed Scherpenzeel horen. Een ervan is Breeschoten, gelegen aan de noordkant van ons dorp. In het verleden was het een groot moerassig heideveld met een paar meertjes. Nu is het een gevarieerd bos met loof- en naaldhout. Op de hoger gelegen delen woonden heel vroeger al mensen, getuige de diverse voorwerpen die gevonden zijn op Breeschoten. Oud-Scherpenzeel informeert u over de historische achtergrond van Breeschoten.

Archeologische vondsten in 1931 van vuursteen afslagen op Breeschoten wijzen op bewoning in deze omgeving meer dan 4000 jaar geleden. Als vuursteen alleen voorkomt dan zegt dat niets over de aanwezigheid van mensen. De afslagen zijn echter gevonden op plaatsen waar ook door vuur gebarsten keien en houtskool aanwezig waren. Houtskool toont aan dat er op die plaats mensen waren, terwijl juist de gebarsten keien die als begrenzing van brandend vuur hebben gediend, de aanwezigheid van hutten en dus bewoning bewijzen. Vuurstenen werktuigen konden gemaakt worden door van een brok vuursteen net zolang stukken af te slaan tot de gewenste vorm overbleef. In 1793 koopt Johannes Sebastiaan van Naamen de Heerlijkheid Scherpenzeel. De Amsterdamse Van Naamen heeft een fortuin verdiend als koopman in Zuid-Afrika en als muntmeester in Batavia. Door vererving komt het landgoed rond 1900 in handen van Johan Royaards, zijn broer Anton en zijn zuster Wilhelmina. Bij familie en vrienden beter bekend met de namen Toon, Jo en Mien Royaards. Het zijn drie van de zeven kinderen van Herman en Benudina Royaards - van Naamen. Anton Royaards is burgemeester van Scherpenzeel van 1900 tot 1930. Johan krijgt een gedeelte van de eigendommen die aan de noordkant van Scherpenzeel zijn gelegen. Hij besluit zijn bezit in 1918 uit te breiden met de aankoop van Breeschoten dat vooral bestaat uit moerassige heidegrond met een paar vennetjes. Daar wordt hij ook eigenaar van twee boerderijen. De totale oppervlakte van landgoed Breeschoten bedraagt dan ruim 51 ha. Het is de laatste uitbreiding van Landgoed Scherpenzeel door de eeuwen heen. De hoger gelegen delen van Breeschoten worden ontgonnen. De heidegronden worden geschikt gemaakt voor de landbouw. Op plaatsen waar de grond ongeschikt is voor landbouw, wordt bos aangeplant. Vanwege de drassigheid gebeurt dit op rabatten. Dat zijn opgehoogde stukken grond tussen ontwateringsgreppels. Boerderij Breeschoten

dateert al van 1636. Door een efficiënte exploitatie wil Johan Royaards ervoor zorgen dat de hofstede een winstgevend bedrijf voor het landgoed is. Tegenwoordig is deze boerderij weer in particuliere handen. Door de aankoop van Breeschoten verkrijgt Johan ook een prachtig jachtterrein waar hij o.a. met zijn broer Anton kan jagen. Om het gebied aantrekkelijk te maken voor de jacht legt men er plassen en houtwallen aan. Op de foto staat geheel rechts met hoed Johan en daarnaast (ook met hoed) Anton Royaards. Ook jachtopziener Andries Minnen (in 't zwart) poseert voor de camera. De mannen met de lange stokken zijn de drijvers die het wild richting de jagers 'sturen'. Voor het kunnen beoefenen van de eendenjacht wordt het Orelse Gat uitgegraven, waarvan Anton eigenaar is. Een andere naam voor deze plas is Breeschoterplas. Langs een gedeelte van de oever van de ven wordt een beukenhaag geplant die als beschutting voor de jagers dient. Johan laat in 1919 een fraai zomerhuisje bouwen om zo regelmatig op zijn landgoed te kunnen verblijven. Hij verhuist in 1918 van Velp naar Oosterbeek. Met zijn auto kan Johan niet vanaf de kant van Renswoude op zijn landgoed komen. Een speciaal aangelegde weg biedt uitkomst. De benodigde grond koopt hij van eigenaar Taets van Amerongen. Het zomerhuis wordt gebouwd op een opgeworpen verhoging. De bewoners krijgen zodoende geen last van natte voeten in huis. Het pand is met recht vrijstaand: het wordt slechts omgeven door gras- en heidegrond. Inmiddels staat de woning beschermd door bomen in het bos. Johan Royaards heeft niet zo lang van zijn pied a terre kunnen genieten, want hij is in 1930 overleden. Na de oorlog is het verblijf vanwege de woningnood verhuurd geweest voor permanente bewoning. De voorzieningen in het huis zijn primitief. Pas eind jaren vijftig wordt het sanitair gemoderniseerd. Later komt Christine Royaards-Swellengrebel, dochter van Johan Royaards, regelmatig met haar kinderen op Breeschoten. Tegenwoordig zijn het al weer zijn kleinkind, Benudine Feber-Swellengrebel, en de achterkleinkinderen met hun kinderen die hier veel tijd doorbrengen. In 2008 er wordt een nieuw landhuis gebouwd en wordt er 7 ha nieuwe natuur aangelegd. Met de aanleg van schraal grasland, natte heide, struweel, moeras en een plas worden twee natuurgebieden, Groot Wolfswinkel en Breeschoten, aaneengesloten. Hierdoor is een ecologische verbindingzone gerealiseerd. Zo is Breeschoten onderdeel van een robuust stuk natuur van ruim 40 ha. Het Breeschoterpad is een klompenpad van 9 km door het prachtige natuurgebied.

Juni 2015